

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enarrationes Novae D. Martini Lutheri in Ionam Prophetam

Jonas, Justus

Haganoæ

Ego sum Hebræus, & Deum cœli timeo, qui fecit mare et arida[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-36521

I N I O N A M

tem rex peccauit, quod uoluit occidere filium, non enim sic debebat abuti sorte. Cum Iosua autē secus habet, hic enim habuit hoc uerbū Dei et iussū. Quare autem hi homines non pactum facerent, ut ille haberetur reus super quem sors caderet? præsertim cum necessitas urgeat, & periculū imminentis naufragij, quo tot erant perituri, præsertim cum Deus sit iustus & rectus qui sortem non sinit aberrare. Quemadmodum igitur hi extra culpam sunt, qui illum in sortem pronunciant, qui iureiurando suā asserunt innocentiam, etiam si fors san peieret, ita & hoc casu res habet, sed de hoc nunc satis dictum est.

Ego sum Hebræus, & Deum cœli timeo, qui fecit mare et aridā

Hic tandem aperit se coram Deo Ionas, & in genuis agnoscit se peccatorem. Ideo & hic primum incipit uera lucta, ut uere iam in angustijs mortis agonizet Ionas. Sed tamen bonam partem eius agnus decertauit, nam licet nunc fluctus illi iræ diuinæ, dolores mortis & inferni iam inundent, & magno impetu irruant in Ionam, tamen confessus peccatum utcūq; in media etiā mortis angustia, quāuis pressus respirat, & magis audet non desperare salutem. Et quæ sub maximo pondere hætenus, & tota mole, totius creaturæ pressa genuit, nunc cum se

cunq; se erigit rea Ionæ conscientia, & rursus quasi per densas nebulas huius tāt.e tentationis incipit tenuissimis scintillis micare fides. Confitetur enim Ionas Deū conditorem cœli & terræ, quod utcūq; aliquod fidei & salutis initium est. Nam alia impia & tentationis magnitudine prorsus deuicta, & oppressa conscientia, ne hiscere quidem aliquid eiusmodi potest, sed planè obmutescit, aut palàm blasphematur Deum. Neq; illa de Deo aliter affici, sentire aut loqui potest, quàm illum seuum esse tyrannum, & quouis Sathana crudeliorem: uellet igitur quàm longissime fugere ab eo, uellet nullū esse Deum, sic prementem, & quouis modo effugere cruciatus. Nescit enim confiteri, nescit agnoscere peccatum, talis iam impetu tentationis percussa conscientia. Nam sic in angustijs, quasi quodam luto, et densissimo limo profundi, infixa et demersa hæret, ut nihil sentiat quàm acerbitatem & angustiam maximam, quam excutere conatur, sed tamen eluctari non potest, & sic misere implicata ac constricta manet, tum peccati, tum etiam mortis sempiternis pauorib. ac cruciatibus. Hic ergo discamus ab hoc exercitatisimo athleta, quomodo gerere nos debemus in graui certamine, maximæ alicuius angustie et tentationis. Nihil enim tunc melius quàm si respicere ad peccatum, ut liberrime illud confitea-

IN IONAM

ris, nam mox senties refrigerium, & aliquam consolationem. Quemadmodum enim in corporalibus morbis & ægitudinibus, ante omnia oportet cauere & mederi cordi, ne obstructis meatibus spirituum cor suffocetur, postea toti corpori consulitur eo commodus. Ita in spiritualibus tentationibus ante omnia eo pendere quo premitur, oportet leuare conscientiam, ut respirare possit, & postea omnis æstus, tota illa angustia tentationis, fit remissior. Eos enim qui sunt in talibus tentationibus iræ Dei, & similibus, duæ res maxime premunt, peccatum & cruciatus, ac turbatio quam propter peccatum sustinent. Si qui nunc sunt imbecilliores, in exercitatu aut imperiti tentationum, hi posthabito peccato, ibi totum sunt, ut sese explicent ac eruant ab angustia. At ibi frustra luctantur, non desinente, sed nihilominus urente & flagellante Deo: proinde plerumque illi succumbunt tentationi & desperant. Errat igitur ibi tota ratio, totaque philosophia, hinc illæ abiectiones & miseræ desperationes magnorum hominum, hinc totæ mortes uoluntariæ. Si qui autem sunt experti & exercitati rerum spiritualium, hi in tentationibus oculos auertunt à cruciatu & angustia, & in primis solliciti sunt quomodo peccatum confiteantur, quomodo Deum placent, etiam si perpetuo esset manendum in angustia: hi igitur sapiunt, qui se peccato

peccatores agnoscūt, se pmittunt deo, ut hic Ionas.

Impiorum igitur & hypōcritarum hoc propriū est, ut pœnam metuant, & solam exhorrescant. At peccatum non timeant nec exhorreant, semper quæ uellent impune peccare. Hoc autē neutiquā fert aut laturus est Deus, sed semper peccatum pœna comitatur. Econtra piorū hoc proprium est, ut peccatum solum metuant & exhorrescant, pœnā autem minus formident quā peccatum, mallent semper in afflictionibus sine peccato, quā in peccatis sine pœna uersari.

Quōd autem Ionas hic dicit, Ego timeo Deum cœli: est Hebraismus. Nam timere Deum, perinde est ac si dicas, colo Deum cœli. Id quod patet ex Esaiā, cap. 28. Timent me mandatis hominum, id est, colere se me putant &c. Ionas enim illa duo conuenit, Sum Hebræus, & timeo Deum cœli, cum tamē in hanc horam usq; Deum contempserit & inobediens fuerit. Seruio, inquit, Deo, qui condidit cœlū & terrā, quasi diceret: Ego colo non alienos Deos ut uos & aliæ gentes, sed unum & uerum Deum. Atq; hic primum magis eminet & proditur peccatum & flagitium Ionæ, quōd ipse ueri Dei seruus ex sancto populo, & sancta terra Iudæorum, præ omnibus his Idololatriis gentibus, tam magnus inuenitur peccator, ut propter ipsum illi gentiles in di-

IN IONAM

serimen tantum adducantur: cum e contra exempla
 multa sint, quòd propter seruos Dei, alij impij, &
 peccatores seruati, & à multis malis liberati sint,
 quemadmodum regi Ahab, & suis posteris Helias
 & Heliseus saluti fuerunt. Verum hoc inuertitur,
 illic propter bonos parcitur malis, hic impij & ma-
 li luunt, quòd peccauit pius, & fit ita sanctissimus
 pessimus, & primus ultimus. Hinc tam ualde pre-
 det Ionam peccatum suum prodere coram homini-
 bus: dolet enim turpiorem uideri gentibus, & ta-
 men cogitur tandem fateri.

Tollite me, & mittite in mare,
 & quiescet mare a uobis, quia no-
 ui ego, quod propter me fluctus
 magnus &c.

Hic nunc uideamus in Iona, quantum robur, &
 quàm planè diuina potentia sit fides ex corde pie-
 ro, & quanta eius energia. Hic nunc ponitur maxi-
 mum hoc & insigne exemplum fidei, de quo supra
 diximus, quomodo fides omnipotens sit, & inuicta
 contra omnes creaturas. Primum, propter se fateri-
 tur hanc tempestatē ortam, ibi intolerabili hac mo-
 le maximi sceleris se unum onerat, reliquos omnes
 exonerans, & alios omnes pronuntiat clara uoce
 in fontibus